

Posudek oponenta práce

RICHTEROVÁ, Kateřina. *Vliv syndromu vyhoření na pracovní kariéru učitelů*. Praha, 2021. 72 s., 2 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Olga Běhounková, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Téma práce je v souladu s odborným zaměřením katedry a jeho aktuálnost posílila koronakrize, která vedla k přesunu školní výuky do online prostředí. Cílem práce je prozkoumat dopady syndromu vyhoření na vývoj pracovní kariéry učitelů. První kapitola pojednává o syndromu vyhoření, jeho příčinách, důsledcích a prevenci. Následuje krátká druhá kapitola o diagnostice syndromu vyhoření, která mohla být součástí té první. Třetí kapitola charakterizuje profesi a pracovní kariéru učitele. Vyústěním teoretické části je čtvrtá kapitola věnována projevům syndromu vyhoření u učitelů. Realizovaným empirickým výzkumem se zabývají kapitoly 5 a 6. Empirické šetření mělo podobu kvalitativního výzkumu s využitím metody polostrukturovaného rozhovoru. Práce obsahuje dvě přílohy, kterými jsou informovaný souhlas a znění otázek rozhovoru. Rozsah textu odpovídá požadavkům kladeným na tento typ prací. Struktura práce je logická.

2. Odborná úroveň

V teoretické části prokazuje autorka velmi dobrou znalost tématu syndromu vyhoření. Poukazuje na komplikovanost, jistou nejednoznačnost této oblasti a potřebu dalších výzkumů. Vzhledem k podobnosti s jinými jevy (únava, stres, deprese, úzkost) uvádí, že část autorů jevy vyhoření popírá. Spíš však jde o odmítání pojmu jako redundantního, nikoli prožitků, které popisuje. Jako adekvátní hodnotím rovněž zpracování tématu pracovní kariéry učitelů s poukazem na faktory, které ji ovlivňují. Obě témata jsou v závěru teorie propojena a představují přechod k empirické části. Učitelství patří k pomáhajícím profesím, které jsou rizikové z pohledu ohrožení syndromem vyhoření. Je proto opodstatněné a smysluplné se tímto jevem zabývat, přičemž, jak autorka uvádí, dopady syndromu vyhoření na pracovní kariéru učitelů/učitelek jsou dosud prozkoumány málo, a proto si to stanovila jako cíl svého výzkumu. Jeho formulace je ambiciózní. V hlavní a dílčích výzkumných otázkách se o syndromu vyhoření mluví jako o zásadním, resp. klíčovém faktoru působícím na kariéru učitelů. Mohla být zvolena subtilnější formulace, jelikož kvalitativní šetření s malým počtem osob nedává možnosti pro zobecňování výsledků. Volbu kvalitativní strategie však akceptuji, zejména k jisté novosti zkoumání vztahu syndromu vyhoření a pracovní kariéry v učitelství profesí. Hlavním nástrojem sběru dat byl rozhovor, který je označen jako osobní rozhovor. Správnější by bylo označení polostrukturovaný rozhovor. Část otázek má strukturovanější podobu tím, že uvádí varianty odpovědí, a tedy bylo by možné i kvantitativní zpracování. Celkově se uskutečnilo 12 rozhovorů, což je omezením výzkumu. Podílela se však na tom epidemiologická situace. Zúčastněné osoby jsou označeny jako respondenti, vhodnější by bylo uvést participant/participantka, vzhledem ke kvalitativnímu šetření. Zpracování údajů z rozhovorů ve formě slovního zhodnocení je sice stručné, ale přiměřené. Poměrně rozsáhlá je diskuse, ve které autorka uvádí i limity výzkumu. Místy se mi zdá až moc sebekritická. Celkově lze konstatovat, že záměry práce byly splněny, přínos vidím v tom, že výsledky výzkumu naznačují působení syndromu vyhoření na profesní kariéru učitelek/učitelů, třebaže nelze na jejich základě odvodit míru důležitosti. Další výzkumy mohou na tato zjištění navázat (např. v podobě smíšených kvantitativně-kvalitativních výzkumů).

3. Práce s literaturou

Práce s literaturou je v souladu s očekáváními pro kvalifikační práce. Autorka se opírá o relevantní zdroje, a to nejen domácí, ale i zahraniční. Text je psán v souladu s platnou bibliografickou normou.

4. Grafické zpracování

Grafická podoba textu je přehledná, co se týče úpravy stránek. Tabulky nejsou vzhledem ke kvalitativnímu šetření využívány.

5. Jazyková úroveň

Jazykovou úroveň práce hodnotím jako velmi dobrou. Text je čtivý. Autorka používá vhodné odborné termíny a pojmy. Korektura textu byla provedena pečlivě.

6. Podněty k rozpravě

1. Ve zpracování odpovědí z rozhovorů byl použit postup, který však není explicitně uveden. Jak se nazývá a co mohlo být pokračováním analýzy?
2. V diskusi jsou uvedeny limity výzkumu plynoucí z volby kvalitativní strategie. Jaké jsou výhody této strategie a jak se uplatnily ve Vašem výzkumu?

7. Závěrečné hodnocení práce

Práci celkově hodnotím jako kvalitní. Studentka osvědčila velmi dobrou teoretickou znalost zkoumané problematiky. Prokázala způsobilost připravit, realizovat a zhodnotit empirický výzkum v dané oblasti studia. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 4. 6. 2021

doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.